

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/225/2019
Identifikačné číslo spisu: 5918200450
Dátum vydania rozhodnutia: 27.05.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5918200450.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu P. E., bývajúceho v Č., E. XXX/X, zastúpeného JUDr. Petrom Svrčekom, advokátom so sídlom v Ružomberku, Dončova 1443/5, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Račianska 71, o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 3 C 7/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 20. júna 2019 sp. zn. 9 Co 325/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) zhora označeným rozsudkom potvrdil žalobu zamietajúci rozsudok Okresného súdu Ružomberok (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 11. októbra 2018 č. k. 3C/7/2018-230 s konštatovaním, že žalobca netvrdil a ani nepreukazoval nenaplnenie dôvodov v zmysle § 81 ods. 1 písm. a/ zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pre jeho umiestnenie do oddielu s bezpečnostným režimom (tiež „OBR“), čím nespĺnil jednu z podmienok na priznanie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, existenciu nezákonného rozhodnutia resp. nesprávneho úradného postupu. Žalobca si diskriminačný nárok neuplatnil u pasívne vecne legitimovaného žalovaného; tým je podľa § 5 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. v spojení s § 18 ods. 1 Občianskeho zákonníka Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Ružomberok (ďalej len „ústav“), v ktorom žalobca trest odňatia slobody vykonával. Diskriminačný dôvod žalobca tvrdil aj preukázal (pozn. oznamovanie trestnej činnosti príslušníkov ZVJS), netvrdil, že do oddielu s bezpečnostným režimom bol umiestnený práve pre oznamovanie trestnej činnosti príslušníkov a zamestnancov ústavu. Žalobca ani len netvrdil (ani nepreukazoval) v súvislosti s plnením akých úloh ustanovených v zákone č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej strážne, by mu mal vzniknúť nárok na náhradu škody voči štátu podľa § 64 ods. 6 citovaného zákona.

Zhodne so súdom prvej inštancie uviedol, že nedošlo ani k porušeniu ustanovenia § 81 ods. 5 zákona č. 475/2005 Z. z., podľa ktorého riaditeľ ústavu a prokurátor vykonávajúci dozor najmenej raz za tri mesiace preskúmajú opodstatnenosť umiestnenia do OBR. Kontrola opodstatnenosti umiestnenia odsúdeného do OBR je súčasťou previerok a jej výsledok je vyhodnocovaný v rámci preverovania zákonnosti rozhodnutí o disciplinárnych trestoch, keď zo zápisníc z previerok prokurátora z 25. marca 2015 a 15. júna 2015 vyplýva, že žiadne nezákonnosti v rozhodovaní o disciplinárnych trestoch (ani v rozhodovaní o umiestnení do OBR) zistené neboli. Odvolací súd považoval za správny názor súdu prvej inštancie, ktorý ďalšie návrhy žalobcu na vykonanie dôkazov zamietol s odôvodnením, že pre posúdenie veci boli irelevantné.

2. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), pretože súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Namietal, že súd žalobcovi napriek jeho žiadosti (z 12. marca 2018) nezabezpečil možnosť za prítomnosti jeho právneho zástupcu nahliadnúť do súdneho spisu; skutočnosť, že žalobca mal právneho zástupcu neznamená, že svoje procesné práva nemôže realizovať sám. Dôvodom zakladajúcim namietanú vadu konania je tiež nezabezpečenie osobného spisu žalobcu (ako odsúdeného) pred pojednávaním 11. októbra 2018 tak, aby sa s ním mohli žalobca a jeho právny zástupca oboznámiť, i keď súd podľa názoru dovolateľa tento dôkaz vykonal. Žalobca sa nemohol na pojednávanie riadne pripraviť. Súd nevykonal dôkazy, ktoré navrhol žalobca ani tie, o ktorých pôvodne sám súd rozhodol, že ich zabezpečí a vykoná. Vzhľadom na uvedené žiadal rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. Žalovaná nevyužila právo vyjadriť sa k dovolaniu žalobcu.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 CSP) a naň oprávnenou osobou (§ 424 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

5. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

6. Podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Podľa § 447 písm. c) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

8. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

9. Žalobca súdu prvej inštancie vytýkal, že nezabezpečil jeho osobný spis ako odsúdeného pred pojednávaním 11. októbra 2018 tak, aby sa s ním mohol žalobca a jeho právny zástupca oboznámiť nahliadnutím do spisu a z jeho obsahu navrhnúť súdu vykonať konkrétne listinné dôkazy, zároveň dodal,

že súdom vyzvaný ústav osobný spis žalobcu predložil až na pojednávaní 11. októbra 2018. Žalobca tiež namietal, že súd prvej inštancie mu nezabezpečil preštudovanie súdneho spisu.

9.1. Zo zápisnice o pojednávaní z 11. októbra 2018 (rovnako bod 19 rozsudku súdu prvej inštancie) vyplýva, že súd prvej inštancie zamietol návrh na vypočutie svedkov i vykonanie dôkazu obsahom osobného spisu s odôvodnením, že žalobca žalobou nenamietal pravdivosť dôvodov uvádzaných v návrhu na umiestnenie žalobcu do OBR, ktorý tento dôkaz mal podľa súdu preukazovať.

9.2. Právo na prípravu pojednávania (§ 178 ods. 2 CSP), právo nahliadať do súdneho spisu (§ 97 CSP), právo požiadať o odročenie pojednávania, právo navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k navrhnutým dôkazom a ďalšie, sa zaručuje účastníkovi (sporovej strane) a to i takému, ktorý je vo výkone trestu. Pokiaľ má sporová strana za zástupcu ustanoveného advokáta, takto ustanovený advokát môže v mene klienta realizovať všetky procesné úkony (§ 92 ods. 2 CSP), s výnimkou tých, v ktorých je odôvodnené, aby bol úkon vykonaný osobne (priamo) sporovou stranou. Žalobca nezdôvodnil prečo úkon nahliadnutia do súdneho spisu (preštudovania spisu), prípadne vyhotovenia z neho výpisov, opisov a kópií nemohol byť realizovaný advokátom, ale len osobne žalobcom. Každý dôkaz plní funkciu dôkazného prostriedku, ktorým sa verifikujú alebo vyvracajú právne relevantné skutočnosti nevyhnutné pre vydanie rozhodnutia. Ak súd dospeje k záveru, že navrhnutý dôkaz stojí mimo rámca kauzy (sporu), môže rozhodnúť, že uvedený dôkaz nevykoná. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva zachovanie postupu v zmysle § 185 ods. 1 a § 220 ods. 2 CSP o nevykonaní ďalších dôkazov navrhovaných žalobcom. Dôkazy, ktoré súd z takého dôvodu nevykoná z materiálneho hľadiska strácajú objektívnu spôsobilosť byť príčinou porušenia procesných práv sporových strán, ktoré sa nimi spájajú. Obsah súdneho spisu nepotvrďuje tvrdenia dovolateľa o nesprístupnení súdneho spisu, nemožnosti pripraviť sa na súdne pojednávanie, nemožnosti navrhovať dôkazy, nemožnosti vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, ani tvrdenie o vykonaní dôkazu oboznámením osobného spisu žalobcu.

10. Pokiaľ dovolateľ mienil vytýkať odvolaciemu súdu aj nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, najvyšší súd pripomína, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval už ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neutržateľnosti (II. ÚS 465/2017).

11. Pre prípad, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania tiež z právnych záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie (a tam zreteľne smeruje jeho argumentácia, v zmysle ktorej súdy nerozhodli vecne správne), dovolací súd uvádza, že už dávnejšie dospel k záveru, podľa ktorého realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (R 54/2012). Na tom zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu (R 24/2017 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 4 Cdo 47/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 76/2018).

12. Námietku dovolateľa o porušení jeho práva na spravodlivý proces preto nemožno považovať za dôvodnú, čo zakladá dôvod pre odmietnutie dovolania pre neprípustnosť v zmysle § 447 písm. c) CSP.

13. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie dovolateľa podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

14. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalovanej ich náhradu nepriznal, pretože aj keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinil žalobca (§ 256 ods. 1 C. s. p.), žalovanej žiadne preukázané trovy dovolacieho konania nevznikli (R 72/2018).

15. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.